

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 92

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 1 februarie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 720 din 6 decembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) și art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală	2-6
ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
13. — Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	6-8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 720**

din 6 decembrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) și art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procurorul Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) și art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Aristotel Adrian Căncescu în Dosarul nr. 1.751/62/2015 al Tribunalului Brașov — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 193D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca nefondată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, având în vedere că, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, noțiunea de „martor” este una autonomă, iar, în măsura în care declarațiile suspectului sau inculpatului sunt folosite în alte cauze, acestea vor avea statutul de declarație de martor. Totodată, solicită respingerea, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, având în vedere faptul că normele procesuale penale criticate au fost completate, în sensul celor susținute de autorul excepției, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 4 februarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.751/62/2015, **Tribunalul Brașov — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) și art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Aristotel Adrian Căncescu într-o cauză penală în care autorul excepției, printre alții, a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, luare de mită, spălare a banilor, trafic de influență.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, autorul susține, în esență, că, pe calea controlului de constituționalitate a sintagmei

„*declarațiile suspectului sau ale inculpatului*”, cuprinsă în normele procesuale penale criticate, se impune adăugarea sintagmei „*propria cauză*”. În esență, susține că utilizarea declarației suspectului — care poate fi mincinoasă — contrar principiului loialității probelor, în alte dosare penale, ca declarație de martor, aduce atingere independenței judecătorului — „în condițiile în care justiția devine parțială și neegalitară în legătură cu declarația suspectului după cum este folosită în propriul dosar sau al altor persoane, din alte dosare penale”, dreptului părților la un proces echitabil — câtă vreme sintagma „*declarațiile suspectului sau ale inculpatului*” nu face „distincția dată de propriul dosar”, egalității în drepturi a cetățenilor — întrucât se creează o discriminare „între suspectul al cărui dosar este disjuns, respectiv declarația sa, și poziția inculpatului a cărui declarație și apărare este utilizată numai în legătură cu propriul dosar” și dreptului la apărare — „atâta vreme cât există la îndemâna organului de urmărire penală mijloace de constrângere ce sunt străine magistratului care judecă cauza cu referire la declarația suspectului audiat în alt dosar disjuns”, ingerința fiind și mai evidentă când scopul este numai acela de a obține probe. În concluzie, autorul excepției critică „textul și modul de utilizare în dosarele de urmărire penală, fără a se face distincție între propriul dosar și alte dosare”, prin raportare la principiile constituționale referitoare la egalitatea în drepturi, dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil și înfăptuirea justiției.

6. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, autorul susține, în esență, că, prin norma procesuală penală criticată, „se atestă că înregistrarea cu mijloace tehnice a ședinței de judecată, ce constituie suportul probator al derulării întregii proceduri, devine din mijloc de probă, numai un element de verificare a notelor de ședință întocmite de grefier în cadrul procedurii contestate”. Totodată, susține că „prin modul în care este concepută norma criticată se încalcă dreptul la apărare, respectiv la informare al inculpatului asupra întregului material al propriului dosar, refuzându-i-se mijlocul tehnic de înregistrare (suportul), legiuitorul dând preferință notei de ședință întocmită de grefier, în condițiile scrierii acesteia în cursul ședinței de judecată sub presiunea și încărcătura tensională a procesului.”

7. **Tribunalul Brașov — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Apreciază că dispozițiile art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală corespund exigențelor constituționale, nefiind afectat principiul loialității administrării probelor, caracterul echitabil al procesului, inculpatul și apărătorul său beneficiind de garanțiile ce rezidă din art. 83, respectiv art. 92 alin. (7) și (8) din Codul de procedură penală. De asemenea, reține că prevederile art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală nu sunt în contradicție cu dispozițiile art. 21 alin. (2) și (3) și art. 24 alin. (1) din Constituție, fiind asigurată atât publicitatea ședinței de judecată, cât și exercitarea dreptului la apărare sau accesul liber la justiție.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă. Arată că dispozițiile art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală sunt criticate pentru modalitatea de utilizare a declarației date de un suspect într-o altă cauză care a fost disjunctă, aspect a cărui analiză excedează atribuțiilor Curții Constituționale. De asemenea, art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală este criticat pentru ceea ce nu conține, adică imposibilitatea părților de a avea acces nemijlocit la înregistrările ședinței de judecată, iar nu numai la notele de ședință ale grefierului. Față de argumentele invocate, precizează că, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului său. Apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, neintrând în competența Curții Constituționale modificarea sau interpretarea normelor supuse controlului său, în sensul dorit de autorul excepției.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile art. 97 alin. (2) lit. a), precum și cele ale art. 396 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală sunt constituționale. Consideră că normele procesuale ale art. 97 alin. (2) lit. a) nu aduc atingere dreptului la un proces echitabil, dreptului la apărare ori principiului loialității probelor, acestea stabilind doar caracterul de mijloc de probă în procesul penal al declarațiilor suspectului ori inculpatului. Deși textul legal nu distinge după cum declarațiile sunt date ori nu în propriul dosar, având în vedere poziția procesuală a celui chemat să răspundă penal, precum și faptul că declarațiile date de suspect ori inculpat reprezintă o modalitate prin care își exercită dreptul la apărare, constituind un drept al acestuia, iar nu o obligație, apreciază că procedura instituită de lege pentru obținerea acestor declarații prezintă suficiente garanții privitoare la caracterul echitabil al procesului penal. Precizează că nu se poate reține încălcarea principiului loialității administrării probelor, art. 101 din Codul de procedură penală stabilind expres că o asemenea încălcare poate interveni în trei ipoteze: întrebarea de violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau îndemnuri în scopul de a obține probe; metode sau tehnici de ascultare care afectează capacitatea persoanei de a-și aminti și de a relate în mod conștient și voluntar faptele care constituie obiectul probei (chiar dacă persoana ascultată își dă consimțământul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare); în a treia ipoteză, se interzice organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe. Constată, de asemenea, că susținerile autorului excepției tind la completarea textului legal, prin adăugarea sintagmei „în propriul dosar”. Or, acceptarea unei asemenea critici ar echivala cu transformarea instanței de contencios constituțional într-un legislator pozitiv, ceea ce ar contraveni art. 61 din Constituție și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992.

11. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, față de dispozițiile art. 21 și art. 24 din Constituție, apreciază că textele de lege criticate nu restrâng în mod nejustificat accesul liber la justiție ori dreptul la apărare, întrucât, în cazul în care notele privind desfășurarea ședinței de judecată nu ar fi corect redactate, părțile au posibilitatea de a le contesta și de a solicita completarea ori rectificarea acestora pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 97 alin. (2) lit. a) și art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, având următorul conținut:

— Art. 97 alin. (2) lit. a) — *„Proba și mijloacele de probă”*:
„(2) Proba se obține în procesul penal prin următoarele mijloace: a) declarațiile suspectului sau ale inculpatului;”;

— Art. 369 alin. (4) și (5) — *„Notele privind desfășurarea ședinței de judecată”*: *„(4) Notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor. (5) În caz de contestare de către participanții la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.”*

15. Cât privește prevederile art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, autorul excepției susține că acestea contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 referitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 21 — *„Accesul liber la justiție”*, art. 24 — *„Dreptul la apărare”* și art. 124 — *„Înfăptuirea justiției”*. Invocă totodată dispozițiile constituționale ale art. 11 alin. (2) referitor la tratatele ratificate de Parlament și art. 20 privind tratatele internaționale privind drepturile omului prin raportare la dispozițiile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 47 referitor la dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil și art. 48 referitor la prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare, din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

16. În ceea ce privește prevederile art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, autorul excepției susține că acestea contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 21 alin. (2) și (3) potrivit cărora, pe de o parte, nicio lege nu poate îngradi exercitarea dreptului de acces la instanță, iar pe de altă parte, părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil și art. 24 — *„Dreptul la apărare”*. Invocă totodată dispozițiile constituționale ale art. 11 alin. (2) referitor la tratatele ratificate de Parlament și art. 20 alin. (1) privind tratatele internaționale privind drepturile omului prin raportare la dispozițiile art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv art. 47 referitor la dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil, art. 48 referitor la prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare și art. 49 privind principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor, din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, potrivit cărora *„Proba se obține în procesul penal prin următoarele mijloace: a) declarațiile suspectului sau ale inculpatului”*, Curtea observă că, prin Decizia nr. 383 din 27 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 535 din 17 iulie 2015, a respins, ca neîntemeiată, excepția de

neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 102 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate, reținând, în paragrafele 17—20, că, potrivit art. 97 alin. (1) din Codul de procedură penală, prin probă se înțelege orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal. În aceeași decizie, Curtea a reținut că informațiile furnizate de probe, prin conținutul lor, nu pot fi folosite în procesul penal decât prin modalități expres prevăzute în Codul de procedură penală. Conform art. 97 alin. (2) din Codul de procedură penală, proba se obține în procesul penal prin următoarele mijloace de probă: a) declarațiile suspectului sau ale inculpatului; b) declarațiile persoanei vătămate; c) declarațiile părții civile sau ale părții responsabile civilmente; d) declarațiile martorilor; e) înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă; și f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege. Curtea a reținut, totodată, că, în continuarea articolelor mai sus analizate, Codul de procedură penală prevede la art. 97 alin. (3) că procedeul probatoriu este modalitatea legală de obținere a mijlocului de probă. Prin urmare, Curtea a constatat că legea procesual penală delimitează conceptual cele trei noțiuni: probă, mijloc de probă și procedeu probatoriu. Cu toate că, deseori, în limbajul juridic curent noțiunea de probă, în sens larg, include atât proba propriu-zisă, cât și mijlocul de probă, sub aspect tehnic procesual, cele două noțiuni au conținuturi și sensuri distincte. Astfel, probele sunt elemente de fapt, în timp ce mijloacele de probă sunt modalități legale folosite pentru dovedirea elementelor de fapt. De asemenea, Curtea a subliniat diferența dintre mijloacele de probă și procedeele probatorii, noțiuni aflate într-o relație etiologică, reținând, printre altele, cu titlu de exemplu, că declarațiile suspectului sau ale inculpatului, declarațiile persoanei vătămate, ale părții civile sau ale părții responsabile civilmente, declarațiile martorilor și declarațiile experților sunt mijloace de probă obținute prin audierea acestor persoane sau prin procedee probatorii auxiliare, cum sunt confruntarea sau videoconferința.

18. În continuare, distinct față de considerentele precitate, Curtea reține, cu privire la declarațiile suspectului și inculpatului, că acestea constau în relatările acestor subiecți procesuali cu privire la fapta și la acuzația ce li se aduce, prin intermediul lor constatându-se existența sau inexistența unei infracțiuni, identificându-se persoana care a săvârșit-o ori putând fi stabilite alte împrejurări care contribuie la aflarea adevărului. Componenta procesuală a acestui mijloc de probă privește atât dreptul la apărare al persoanei acuzate de săvârșirea unei infracțiuni, cât și caracterul echitabil al procesului, aprecierea directă de către instanță a mărturiilor acuzatului fiind decisivă în stabilirea vinovăției sau nevinovăției sale. Importanța declarațiilor suspectului sau inculpatului rezultă din ansamblul normelor procesual penale în vigoare care impun ca organele judiciare să ia aceste declarații atât în cursul urmăririi penale, la momentul dispunerii măsurilor procesuale, cât și în cursul judecării [art. 108, art. 209 alin. (5), art. 212 alin. (3), art. 225 alin. (7), art. 248 alin. (4), art. 309 alin. (2) și art. 378 din Codul de procedură penală]. Curtea reține, de asemenea, că declarațiile suspectului sau inculpatului sunt supuse „*liberei aprecieri a organelor judiciare*”, potrivit art. 103 alin. (1) din Codul de procedură penală, în luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărând motivat, cu trimitere la toate probele evaluate [alin. (2)], fiind necesar ca

judecătorul să fie convins „*dincolo de orice îndoială rezonabilă*” cu privire la acuzație [alin. (3)] pentru a dispune condamnarea. Totodată, Curtea reține că actualele norme procesual penale limitează obiectul ascultării, acesta fiind circumscris la fapta care i-a fost comunicată suspectului, respectiv inculpatului, prin aceasta făcându-se aplicarea dreptului la apărare, și anume prin aceea că nu se pot extinde acuzația și acțiunea penală asupra unor fapte care nu i-au fost comunicate suspectului/inculpatului.

19. În prezenta cauză, cu referire la normele procesual penale criticate, autorul excepției susține, în esență, că prin „modul de utilizare” a declarației suspectului în alt dosar disjunct, așadar prin administrarea acesteia ca declarație de martor în cadrul altui dosar, se aduce atingere dispozițiilor constituționale și convenționale referitoare la egalitatea în drepturi, dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil și înfăptuirea justiției. Solicită ca, pe calea controlului de constituționalitate, sintagmei „*declarațiile suspectului sau ale inculpatului*”, cuprinsă în normele procesual penale criticate, să i se adauge sintagma „*propria cauză*”.

20. Or, față de aceste susțineri, Curtea constată că autorul excepției nu formulează veritabile critici de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, ci este nemulțumit, în realitate, de modul de interpretare și aplicare a acestor prevederi de lege de către instanța de judecată. Asemenea aspecte însă nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, ci sunt de competența instanței de judecată învestite cu soluționarea litigiului, respectiv a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. Eventualele greșeli de aplicare a legii nu pot constitui motive de neconstituționalitate a textelor de lege criticate și, prin urmare, nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte, ci sunt de competența instanței de judecată învestite cu soluționarea litigiului. A răspunde criticilor autorului excepției în această situație ar însemna o ingerință a Curții Constituționale în activitatea de judecată, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 126 din Constituție, potrivit cărora justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege. În aceste condiții, Curtea urmează a respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală.

21. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală, autorul susține că prin modul în care este concepută norma criticată se încalcă dreptul la apărare, respectiv la informare al inculpatului asupra întregului material al propriului dosar, refuzându-i-se mijlocul tehnic de înregistrare (suportul) a ședinței de judecată, legiuitorul dând preferință notei de ședință întocmite de grefier, în condițiile scrierii acesteia în cursul ședinței de judecată sub presiunea și încărcătura tensională a procesului.

22. Față de susținerile autorului excepției, Curtea reține că, în cadrul ședințelor de judecată, succesiunea actelor procesuale și procedurale se înregistrează, potrivit alin. (1) al art. 369 din Codul de procedură penală, cu mijloace tehnice audio și, totodată, sunt scriptic constatate de către grefierul de ședință, actele cu relevanță procesuală și rezultatul procedural al efectuării lor, pentru a avea materialul documentar necesar desfășurării ulterioare a procesului penal. Așadar, Curtea reține că, în cursul procesului penal, sunt acte procedurale pentru care se întocmește separat documentarea necesară — cum ar fi declarațiile inculpatului, martorilor, experților, redactarea de încheieri pentru măsurile procesuale dispuse de instanță, cereri

formulate de părți —, iar pentru constatarea celorlalte acte grefierul de ședință ia note despre ceea ce se petrece în desfășurarea activității de judecată.

23. Curtea reține că, potrivit normelor procesual penale în vigoare, procurorul și părțile pot cere citirea notelor de ședință și vizarea lor de către președinte, iar după terminarea ședinței de judecată participanții la proces pot primi, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului [art. 369 alin. (2) și (3) din Codul de procedură penală]. Și, de asemenea, potrivit art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală — criticat în prezenta cauză — notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor, iar în caz de contestare de către participanții la proces a notelor grefierului acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată. Curtea observă că dispozițiile art. 369 din Codul de procedură penală se regăseau într-o reglementare similară în art. 304 din Codul de procedură penală din 1968.

24. Cât privește înregistrarea ședințelor de judecată, Curtea constată că, prin Decizia nr. 128 din 10 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 354 din 22 mai 2015, analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 231 alin. (4) teza întâi din Codul de procedură civilă, a reținut că „dispoziții cu privire la înregistrarea ședinței de judecată se regăsesc în art. 13 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, care stipulează că ședințele de judecată se înregistrează prin mijloace tehnice video sau audio ori se consemnează prin stenografiere. Înregistrările sau stenogramele se transcriu de îndată. Grefierul sau specialistul în stenografie consemnează toate afirmațiile, întrebările și susținerile celor prezenți, inclusiv ale președintelui completului de judecată. La cerere, părțile pot primi o copie a transcrierii înregistrărilor, stenogramelor sau notelor grefierului.” (paragraful 17). De asemenea, Curtea a reținut că „instanța de judecată înregistrează ședințele de judecată în vederea îndeplinirii unei obligații legale care are ca scop o mai bună administrare a justiției” (paragraful 21), „prin urmare, Curtea constată că înregistrarea ședințelor de judecată este obligatorie, vizează toate cauzele, întrucât legiuitorul nu a făcut nicio distincție, și reprezintă o operațiune tehnică care nu este de natură să aducă atingere prevederilor constituționale invocate și are drept scop îndeplinirea unui act de justiție transparent și realizarea unei bune administrări a justiției ca serviciu public” (paragraful 23).

25. Față de cele arătate, Curtea constată că textele criticate nu sunt de natură a încălca dreptul la un proces echitabil al participanților la procesul penal, prevăzut în art. 21 alin. (3) din Constituție, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În cadrul procesual supus regulilor mai sus analizate, participanții la procesul penal beneficiază de garanțiile specifice dreptului la un proces echitabil, putându-și apăra drepturile și interesele procesuale sau procedurale prin formularea contestației cu privire la notele grefierului, acestea din urmă fiind completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

26. În ceea ce privește pretinsa încălcare, prin normele procesual penale criticate, a dreptului la apărare, acesta presupune, în sens larg, dreptul oricărui participant la procesul penal de a-și formula apărările personal sau prin intermediul unui avocat ales sau numit din oficiu. Având însă în vedere critica formulată de autorul excepției, Curtea reține că normele

criticate nu încalcă garanțiile procesuale anterior enumerate, necontravenind, prin urmare, prevederilor art. 24 din Constituție.

27. Cât privește dispozițiile art. 48 privind prezumția de nevinovăție și art. 49 referitor la principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor, din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, raportat la conținutul normelor procesual penale criticate și la motivele de neconstituționalitate formulate în susținerea excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că acestea nu au incidență în prezenta cauză.

28. Totodată, cu privire la înregistrarea ședinței de judecată prin mijloace tehnice audio, Curtea reține că, potrivit Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.375 din 17 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 970 din 28 decembrie 2015, ședința de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice, iar suportul înregistrării se păstrează în arhiva instanței [art. 122 alin. (4)], grefierul șef de secție fiind cel care verifică și supraveghează modul de înregistrare a ședințelor de judecată, prin mijloace tehnice audio sau video, în condițiile legii [art. 51 alin. (1) lit. q)]. De asemenea, potrivit art. 162 alin. (1), (3) și (4) din Regulament, copiile de pe suportul material sau de pe copiile certificate ale acestuia în cauzele penale se eliberează numai părților sau reprezentanților acestora, cu încuviințarea judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată, după caz [alin. (1)]. După rămânerea definitivă a hotărârii, eliberarea copiilor de pe suporturile prevăzute la alin. (1) se realizează cu încuviințarea președintelui de secție sau a președintelui instanței, după caz [alin. (3)], iar copiile electronice ale înregistrării ședinței de judecată se eliberează de grefierul care a participat la ședință, în condițiile legii, cu încuviințarea completului de judecată, prevederile alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător [alin. (4)].

29. Așadar, față de cele reținute în precedent, Curtea constată că, la data invocării prezentei excepții de neconstituționalitate și a formulării susținerilor potrivit cărora autorului excepției i se refuză accesul la mijlocul tehnic de înregistrare a ședinței de judecată, prin aceasta fiindu-i încălcat dreptul la apărare, în temeiul Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești autorul avea posibilitatea să solicite și completul de judecată să aprobe eliberarea de copii electronice ale înregistrării ședinței de judecată.

30. Totodată, Curtea reține că art. 369 din Codul de procedură penală a fost modificat prin art. II pct. 97 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016, și a fost introdus un nou alineat la articolul menționat — alin. (6) — potrivit căruia „La cerere, părțile, pe cheltuiala acestora, pot obține o copie electronică a înregistrării ședinței de judecată în ceea ce privește cauza lor, cu excepția situațiilor în care ședința nu a fost publică în tot sau în parte”. În aceste condiții — cauza penală în care a fost invocată prezenta excepție fiind în curs de soluționare, în etapa de cercetare judecătorească — autorul excepției are posibilitatea în continuare de a solicita o copie electronică a înregistrării ședinței de judecată, temeiul cererii sale reprezentându-l norma procesual penală precitată, astfel cum a fost modificată.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 97 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Aristotel Adrian Căncescu în Dosarul nr. 1.751/62/2015 al Tribunalului Brașov — Secția penală.

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 369 alin. (4) și (5) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Brașov — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 6 decembrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ

pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală

Având în vedere faptul că, de la ultimele intervenții legislative exprese asupra textelor noului Cod penal și ale noului Cod de procedură penală pentru punerea acestora în acord cu unele decizii ale Curții Constituționale și până în prezent au mai fost pronunțate de către instanța de contencios administrativ unele decizii care impun reglementare expresă pentru a asigura o aplicare unitară și coerentă a textelor de lege, de exemplu: Decizia nr. 586/2016, potrivit căreia „dispozițiile art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, cu referire la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, sunt neconstituționale în ceea ce privește lăsarea ca nesoluționată a acțiunii civile de către instanța penală, în cazul încetării procesului penal, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale”, respectiv Decizia nr. 614/2016, potrivit căreia „dispozițiile art. 215¹ alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în măsura în care prelungirea măsurii preventive a controlului judiciar se face cu aplicarea prevederilor art. 212 alin. (1) și alin. (3) din Codul de procedură penală”,

observând, totodată, că există unele decizii ale Curții Constituționale pronunțate asupra unor texte din Codul penal, care nu și-au găsit până în prezent conformitatea legislativă potrivit celor statuate de instanța de contencios constituțional, în special Decizia nr. 603/2015 prin care s-a constatat că „sintagma «raporturi comerciale» din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională”, iar „sintagma «ori în cadrul oricărei persoane juridice» din cuprinsul dispozițiilor art. 308 alin. (1) din Codul penal, cu raportare la art. 301 din Codul penal, este neconstituțională”, respectiv Decizia nr. 732/2014 potrivit căreia „sintagma «la momentul prelevării mostrelor biologice» din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională”,

având în vedere, totodată, deciziile Curții Constituționale referitoare la sintagma „îndeplinește în mod defectuos”, și anume Decizia nr. 405/2016 prin care instanța de contencios constituțional a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”,

având în vedere faptul că se impune, în contextul consolidării garanțiilor procesuale și procedurale, și punerea în acord a Codului de procedură penală cu prevederile Directivei 2016/343/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale,

apreciind că toate acestea constituie o situație extraordinară a cărei reglementare nu mai poate fi amânată, în sensul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată, din cauza efectelor negative ce ar putea fi generate de o interpretare neunitară, considerăm că o eventuală legiferare pe altă cale decât delegarea legislativă, chiar în procedură de urgență, nu ar fi de natură să înlăture de îndată aceste consecințe negative,

în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. I. — Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul (3) al articolului 269 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Favorizarea săvârșită de un membru al familiei sau afin până la gradul II nu se pedepsește.”

2. După alineatul (3) al articolului 269 se introduce un nou alineat, alineatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.”

3. Articolul 297 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 297. — Abuzul în serviciu

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu știință, îndeplinește un act prin încălcarea unor dispoziții exprese dintr-o lege, o ordonanță sau o ordonanță de urgență a Guvernului sau nu îndeplinește un act prevăzut de dispozițiile exprese dintr-o lege, o ordonanță sau o ordonanță de urgență a Guvernului și prin aceasta cauzează o pagubă materială mai mare de 200.000 lei ori o vătămare gravă, certă și efectivă a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau juridice, astfel cum sunt prevăzute și garantate de legile în vigoare, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta funcționarului public care, în exercitarea serviciului, îngrădește exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.”

4. Articolul 298 se abrogă.

5. Alineatul (1) al articolului 301 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-au obținut, direct sau indirect, foloase patrimoniale, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.”

6. Alineatul (1) al articolului 308 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Dispozițiile art. 289—292, 295, 297, 299, 300 și 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.”

7. Alineatul (1) al articolului 336 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 336. — (1) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.”

8. După articolul 336 se introduce un nou articol, articolul 336¹, cu următorul cuprins:

„Art. 336¹. — Consumul de alcool sau de alte substanțe ulterior producerii unui accident de circulație

(1) Fapta conducătorului unui vehicul sau a instructorului auto, aflat în procesul de instruire, ori a examinatorului autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, de a consuma alcool, produse ori substanțe stupefiante sau medicamente cu efecte similare acestora, după producerea unui accident de circulație care a avut ca rezultat uciderea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății uneia sau mai multor persoane, până la recoltarea probelor biologice, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Nu constituie infracțiune consumul de medicamente cu efecte similare produselor sau substanțelor stupefiante, după producerea accidentului de circulație și până la sosirea poliției la fața locului, dacă acestea sunt administrate de personal medical autorizat, în cazul în care acestea sunt impuse de starea de sănătate sau de vătămarea corporală a conducătorului auto.”

Art. II. — Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 5 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Alineatul (5) al articolului 25 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi, lit. e), f) — cu excepția prescripției, i) și j), în caz de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile, precum și în cazul prevăzut de art. 486 alin. (2), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă.”

2. Alineatul (2) al articolului 215¹ se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) În cursul urmăririi penale, controlul judiciar poate fi prelungit de către procuror, prin ordonanță, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi care să justifice prelungirea acestuia, fiecare prelungire neputând să depășească 60 de zile. Prevederile art. 212 alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător.”

3. După alineatul (2) al articolului 290 se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Denunțul se depune la organul de urmărire penală competent în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei prevăzute de legea penală.”

4. După alineatul (1) al articolului 557 se introduce un nou alineat, alineatul (1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Odată cu înmânarea mandatului de executare, persoanei condamnate i se aduce la cunoștință, sub semnătură, în scris, dreptul prevăzut de art. 466 alin. (1), iar în cazul în care persoana nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal”.

Art. III. — (1) Judecătorul delegat cu executările penale va sesiza instanța competentă pentru a se stabili incidența art. 4 sau a art. 6 din Codul penal pentru cauzele judecate definitiv. Judecata se va face de urgență, la intrarea în vigoare a art. I, pentru cauzele în care s-au aplicat pedepse sau măsuri privative de libertate.

(2) Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția prevederilor art. I, care intră în vigoare la 10 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta ordonanță de urgență, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, după aprobarea acesteia prin lege.

(4) Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv

cu cele aduse prin prezenta ordonanță de urgență, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, după aprobarea acesteia prin lege.

★

Prezenta ordonanță de urgență transpune art. 8 alin. (4) din Directiva 2016/343/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale.

PRIM-MINISTRU

SORIN MIHAI GRINDEANUContrasemnează:

Ministrul justiției,

Florin Iordache

Ministrul afacerilor interne,

Carmen Daniela Dan

Ministrul afacerilor externe,

Teodor-Viorel Meleşcanu

București, 31 ianuarie 2017.

Nr. 13.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

